

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. liepos 3 d.
(OR. en)

11623/24

LIMITE

CORLX 733
CFSP/PESC 1035
RELEX 910
COARM 143
FIN 623
CONUN 147
COTER 139

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 10572/22

Dalykas: Ribojamosios priemonės (sankcijos)
– ES ribojamųjų priemonių veiksmingo įgyvendinimo geriausios praktikos
atnaujinta redakcija

**ES ribojamųjų priemonių
veiksmingo įgyvendinimo geriausia praktika**

	<u>Puslapis</u>
<u>Ivadas</u>	3
<u>A. Asmenų ir subjektų, kuriems taikomos tikslinės ribojamosios priemonės, įtraukimas į sąrašą ir jų identifikavimas</u>	4
I. Į sąrašą įtrauktų asmenų ar subjektų identifikavimas	4
II. Pareiškimai dėl klaidingai nustatytos tapatybės	5
III. Išbraukimas iš sąrašo	9
<u>B. Finansinės ribojamosios priemonės</u>	12
I. Teisės aktų sistema	12
II. Administracinis ir teisminis įšaldymas, areštas ir konfiskavimas	13
III. Finansinių ribojamųjų priemonių taikymo sritis	13
IV. Ekonominės veiklos vykdytojų ir piliečių vaidmuo	16
V. Kompetentingų institucijų naudojimas informacija	17
VI. Lėšos	18
VII. Ekonominiai ištekliai	20
VIII. Priklausymas nuosavybės teise ir kontrolė	23
IX. Veikimas kieno nors vardu	28
X. Į sąrašą įtraukti juridiniai asmenys	30
XI. Nukrypti leidžiančios nuostatos	30
XII. Prašymų dėl nukrypti leidžiančių nuostatų nagrinėjimo gairės	32
<u>C. Prekių tiekimo draudimai</u>	35
<u>D. Koordinavimas ir bendradarbiavimas</u>	35

Ivadas

1. 2003 m. gruodžio 8 d. Taryba priėmė ribojamųjų priemonių pagal BUSP įgyvendinimo ir vertinimo gaires¹ (toliau – gairės). Šiomis gairėmis pasiūlyta paskirti specialų Tarybos organą stebėti tokių ribojamųjų priemonių taikymą ir vykdyti tolesnę su jomis susijusią veiklą. Vėliau, 2004 m. vasario 26 d., Nuolatinių atstovų komitetas suteikė Patarėjų užsienio santykių klausimais darbo grupei įgaliojimus, papildančius jos esamus įgaliojimus, vykdyti ES ribojamųjų priemonių taikymo stebėseną ir jų vertinimą reguliariai posėdžiaujant specialia sankcijoms skirta sudėtimi, reikiamu mastu ją sustiprinant, be kita ko, valstybių narių ekspertais. Šios sudėties darbo grupei suteikti įgaliojimai apima valstybių narių geriausios praktikos pavyzdžių įgyvendinant ribojamąsias priemones plėtojimą.
2. Šį dokumentą ketinama nuolat peržiūrėti, visų pirma siekiant jį papildyti ribojamųjų priemonių įgyvendinimo geriausios praktikos pavyzdžiais.
3. Geriausios praktikos pavyzdžiai turi būti laikomi bendro pobūdžio nebaigtinėmis *rekomendacijomis*, skirtomis veiksmingam ribojamųjų priemonių įgyvendinimui pagal taikytiną Sąjungos teisę ir nacionalinės teisės aktus. Jie nėra teisiškai privalomi ir neturėtų būti suprantami kaip rekomenduojantys veiksmus, kurie būtų nesuderinami su taikytiniais Sąjungos ar nacionalinės teisės aktais, įskaitant teisės aktus dėl duomenų apsaugos.
4. Šiuo dokumentu ketinama ne dubliuoti esamą darbą, bet nustatyti pagrindinius sankcijų įgyvendinimo elementus atsižvelgiant į:
 - konkrečią padėtį Europos Sąjungos teisinėje sistemoje,
 - dabartinės sankcijų įgyvendinimo padėties peržiūrą, kurią atlieka sankcijų sudėties RELEX darbo grupė,
 - tai, kad svarbu pabrėžti kai kuriuos jau esamus geriausios praktikos pavyzdžius, atspindinčius dabartinius valstybių narių prioritetus.

¹ Tarybos dokumentas 15579/03, paskutinį kartą atnaujintas dokumentu 11205/12.

Šiame dokumente terminas „išlyga“ vartojamas kalbant apie naudojimą, kuris nėra draudžiamas pagal reglamentus, o terminas „nukrypti leidžianti nuostata“ vartojamas kalbant apie naudojimą, kuris yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai kompetentinga institucija suteikia leidimą². Šiame dokumente esamojo laiko veiksmažodis, vartojamas privalėjimo prasme (angl. *shall*), taip pat žodžiai „turi“, „privalo“ ir „yra įpareigotas“ vartojami kalbant apie teises pareigas, kurios nustatytos ES reglamentais arba kitais tarptautiniais, Sąjungos ar nacionalinės teisės aktais, žodis „turėtų“ vartojamas kalbant apie geriausią praktiką, o žodžiai „galėtų“ ir „gali“ vartojami kalbant apie pasiūlymus, kurie galėtų būti tinkami atsižvelgiant į aplinkybes ir kitus atitinkamus teisės aktus ir procedūras.

A. Asmenų ir subjektų, kuriems taikomos tikslinės ribojamosios priemonės, įtraukimas į sąrašą ir jų identifikavimas

I. Į sąrašą įtrauktų asmenų ar subjektų identifikavimas

5. Siekiant padidinti finansinių ribojamųjų priemonių ir įleidimo apribojimų veiksmingumą, taip pat išvengti nereikalingų problemų, atsirandančių dėl homonimų arba beveik identiškų vardų ir pavardžių („klaidingai nustatytos tapatybės“ galimybė), identifikavimo metu turėtų būti užtikrinta galimybė naudoti kiek įmanoma daugiau konkrečių identifikatorių, o tvirtinant ribojamąją priemonę jie turėtų būti paskelbti. Į informaciją apie fizinius asmenis turėtų būti siekiama įtraukti visų pirma pavardę ir vardą (kai žinoma, taip pat originalo kalba), pateikiant tinkamą transliteraciją, kaip numatyta kelionės dokumentuose, arba transliteruotus vadovaujantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) standartais, kitus vardus, lytį, gimimo datą ir vietą, pilietybę, adresą, asmens kodą arba paso numerį. Bet kuriuo atveju ICAO standartus atitinkanti transliteracija turėtų būti pateikiama visada ir teisės akto, kuriuo nustatomos ribojamosios priemonės, redakcijose visomis kalbomis. Į informaciją apie subjektus turėtų būti siekiama įtraukti visų pirma visą pavadinimą, pagrindinę verslo vietą, įmonės registracijos vietą, registracijos datą ir numerį.

² ES sankcijų išimtys paprastai yra įgyvendinamos kaip nukrypti leidžiančios nuostatos arba išlygos. Nukrypti leidžiančios nuostatos reiškia, kad ribojamas (draudžiamas) veiksmas gali būti atliekamas tik po to, kai tam leidimą suteikia konkreti nacionalinė kompetentinga institucija. Išlygos reiškia, kad ribojimas netaikomas, kai veiksmo tikslas sutampa su išlygos aprėptimi; todėl asmenys, kuriems galioja išlyga, gali nedelsdami vykdyti šį veiksmą.

6. Įtraukus į sąrašą (fizinį ar juridinį) asmenį arba subjektą, identifikatoriai turėtų būti nuolat peržiūrimi siekiant juos patikslinti ir išplėsti, į šį procesą įtraukiant visus, kurie gali prisidėti prie šių pastangų. Turėtų būti įdiegtos procedūros šiai nuolatinei peržiūrai užtikrinti, įtraukiant visus, kurie gali prisidėti prie šių pastangų, visų pirma ES misijos atitinkamoje trečiojoje valstybėje vadovus, valstybių narių kompetentingas institucijas bei agentūras ir finansų įstaigas. Kalbant apie priemones, nukreiptas prieš užsienio režimus, kiekviena pirmininkavimą perimančioji valstybė narė galėtų paprašyti atitinkamų ES misijų vadovų peržiūrėti ir, jei įmanoma, iš dalies pakeisti ir (arba) papildyti į sąrašą įtrauktų asmenų ar subjektų identifikavimo informaciją. Atnaujinti sąrašai su papildoma identifikuojamąja informacija bus patvirtinti pagrindiniame teisės akte numatyta tvarka.
7. Turėtų būti suderintos asmenų ar subjektų įtraukimo į sąrašą ir jų identifikatorių formos.

II. Pareiškimai dėl klaidingai nustatytos tapatybės

8. Jeigu informaciją apie į sąrašą įtrauktą asmenį ar subjektą sudaro tik to asmens vardas ir pavardė / subjekto pavadinimas, praktikoje tokį įtraukimą į sąrašą gali būti problemiška užtikrinti dėl potencialiai ilgo asmenų ar subjektų, kuriems gali būti taikomos ribojamosios priemonės, sąrašo. Tai pabrėžia papildomų identifikatorių būtinumą. Tačiau net ir pateikus papildomus identifikatorius vis dar gali būti sudėtinga atskirti į sąrašą įtrauktus ir neįtrauktus asmenis ar subjektus. Negalima atmesti galimybės, kad kai kuriais atvejais asmens / subjekto, kuriam nebuvo ketinama taikyti ribojamųjų priemonių, lėšos bus įšaldytos arba asmeniui nebus leista atvykti į ES valstybių narių teritoriją dėl to, kad jo identifikatoriai sutampa su į sąrašą įtraukto asmens / subjekto identifikatoriais. Valstybės narės ir Komisija turėtų būti įdiegusios procedūras, kuriomis užtikrinama, kad jų išvados dėl pareiškimų dėl tariamai klaidingai nustatytos tapatybės būtų suderintos šiuo požiūriu. Valstybės narės, Komisija, EIVT ir Taryba turėtų bendradarbiauti siekdamos paneigti teigiamą atitikimą, atsiradusią dėl pakankamų identifikatorių trūkumo.

9. Paprastai ekonominės veiklos vykdytojams turėtų būti rekomenduota nepradėti verslo santykių su asmeniu ar subjektu, kurio identifikatoriai visiškai atitinka turimus identifikatorius, nebent yra akivaizdu, kad tai nėra į sąrašą įtrauktas asmuo ar subjektas. Valstybės narės, Komisija, EIVT ir Taryba turėtų dalytis informacija, jeigu nustato į sąrašą neįtrauktą asmenį ar subjektą, kurio identifikatoriai visiškai atitinka į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto identifikatorius. Ribotas turimų identifikatorių kiekis negali pateisinti sandorių su į sąrašą įtrauktu asmeniu arba subjektu.
- 9a. Tačiau taip pat yra svarbu užtikrinti, kad iš fizinių asmenų, kurių identifikatoriai visiškai atitinka turimus identifikatorius, tačiau kurie pareiškia, kad jie nėra tie asmenys, kuriems ketinama taikyti ribojamąsias priemones, nebūtų atimta galimybė naudotis lėšomis pagrindiniams poreikiams tenkinti³, kol vyksta toliau nurodytuose 10–16 punktuose apibūdinti tyrimai. Taikant kitokį požiūrį asmenys, kurių atveju galiausiai gali paaiškėti, kad jie nėra tie asmenys, kuriems ketinama taikyti ribojamąsias priemones, būtų traktuojami griežčiau nei asmenys, kuriems iš tikrųjų taikomos tokios priemonės, nes pastariesiems asmenims gali būtų suteikiamos įprastos išimtys dėl pagrindinių poreikių patenkinimo.
- 9b. Tokiems fiziniams asmenims turėtų būti, pavyzdžiui, leidžiama atidaryti naują banko sąskaitą, tačiau atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai jų lėšas šioje sąskaitoje turėtų patys traktuoti kaip įšaldytas, kol vyksta tolesni tyrimai dėl to (žr. toliau 10–16 punktus), ar tas fizinis asmuo yra įtrauktas į sąrašą. Šiuo pereinamuoju laikotarpiu atitinkami fiziniai asmenys turėtų turėti galimybę gauti atitinkamus nacionalinės kompetentingos institucijos leidimus. Tačiau jeigu vėliau paaiškės, kad jie į sąrašą nėra įtraukti ir leidimas nėra būtinas, turto įšaldymas bus panaikintas ir leidimai taps nebereikalingi. Ekonominės veiklos vykdytojai gali pasinaudoti atleidimo nuo atsakomybės sąlygos teikiama apsauga (žr. toliau 37 punktą) norėdami apsisaugoti nuo galimų pareiškimų, kad jie neteisėtai įšaldė į sąrašą neįtraukto asmens turtą.

³ Pavyzdys galėtų būtų situacija, kai pabėgėliui reikia prieigos prie banko sąskaitos, kad jis galėtų gauti socialinės paramos išmokas.

a) Kompetentingų institucijų atliekamas tyrimas

10. Jeigu asmuo / subjektas, kurio lėšos arba ekonominiai ištekliai yra įšaldyti, pareiškia, kad jis nėra tas asmuo / subjektas, kuriam ketinama taikyti ribojamąsias priemones, jis turėtų susisiekti su finansų įstaiga, kurioje buvo įšaldytos lėšos arba ekonominiai ištekliai, arba su kompetentinga institucija, nurodyta interneto svetainėse, kurios yra išvardytos ES reglamentų prieduose. Jeigu kredito ar finansų įstaiga arba kitas ekonominės veiklos vykdytojas teiraujasi, ar tam tikras klientas iš tiesų yra į sąrašą įtrauktas asmuo / subjektas, jie turėtų naudotis visais jų turimais šaltiniais to vartotojo tapatybei nustatyti. Jeigu jie negali išspręsti šios užklauso, ekonominės veiklos vykdytojas turėtų informuoti atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas.
11. Jeigu asmuo, norintis atvykti į ES, pareiškia nesantis į sąrašą įtrauktas asmuo pagal ribojamąsias priemones ir (arba) kai sienos apsaugos / imigracijos institucijos, pasinaudojusios visais savo turimais šaltiniais to asmens tapatybei nustatyti, teiraujasi, ar šis asmuo iš tiesų yra į sąrašą įtrauktas asmuo, sienos apsaugos / imigracijos institucijos turėtų atitinkamos valstybės narės kompetentingoms institucijoms pranešti apie tokį pareiškimą arba užklausą⁴.
12. Abiem atvejais kompetentingos institucijos turėtų tą pareiškimą arba užklausą išnagrinėti⁵.

b) Patvirtinanti išvada dėl klaidingai nustatytos tapatybės

⁴ Kai kuriais atvejais imigracijos institucijos yra kompetentingos institucijos.

⁵ Tais atvejais, kai į sąrašą įtraukiama pagal JT ST rezoliucijas, kompetentingoms institucijoms gali būti sudėtinga vienoms užbaigti tokį nagrinėjimą; tokiais atvejais turėtų būti laikomasi c punkto ii papunktyje nustatytos tvarkos.

13. Jeigu baigusios nagrinėti atitinkamą klausimą kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad atsižvelgiant į visus susijusius faktus ir aplinkybes atitinkamas asmuo / subjektas nėra į sąrašą įtrauktas asmuo / subjektas, jos turėtų pranešti apie šią išvadą tam asmeniui / subjektui ir (arba) susijusiems ekonominės veiklos vykdytojams arba sienos apsaugos / imigracijos institucijoms. Kai tikslinga, jos turėtų taip pat informuoti kitas valstybės nares, Komisiją, EIVT ir Tarybą, visų pirma atsižvelgdamos į galimybę, kad atitinkamas asmuo / subjektas susidurs su panašiomis problemomis kitose valstybėse narėse.
14. Jeigu baigusios nagrinėti atitinkamą klausimą kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad atsižvelgiant į visus susijusius faktus ir aplinkybes atitinkamas asmuo / subjektas yra į sąrašą įtrauktas asmuo / subjektas, jos turėtų pranešti apie šią išvadą atitinkamai tam asmeniui / subjektui ir (arba) susijusiems ekonominės veiklos vykdytojams arba sienos apsaugos / imigracijos institucijoms.

c) Su pareiškimais susijęs netikrumas

(i) Atvejai, susiję su ES autonominėmis ribojamosiomis priemonėmis

15. Tuo atveju, kai kompetentingos institucijos nėra pajėgios nustatyti pareiškimo dėl klaidingai nustatytos tapatybės teisingumo ir pareiškimas nėra akivaizdžiai nepagrįstas, valstybės narės, Komisija ir EIVT prirėkus turėtų būti informuojamos apie tą pareiškimą ir šis klausimas turėtų būti svarstomas Taryboje, galbūt remiantis papildoma informacija, kurią turi suteikti atitinkamai pasiūlymą dėl atitinkamo asmens įtraukimo į sąrašą pateikusi valstybė arba ES misijos atitinkamoje trečiojoje valstybėje vadovai, siekiant nustatyti, ar tai iš tiesų yra klaidingai nustatytos tapatybės atvejis.

(ii) Atvejai, susiję su ribojamosiomis priemonėmis, nustatytomis pagal JT Saugumo Tarybos rezoliucijas

16. Tuo atveju, kai kompetentingos institucijos nėra pajėgios nustatyti pareiškimo dėl klaidingai nustatytos tapatybės teisingumo ir pareiškimas nėra akivaizdžiai nepagrįstas, valstybės narės ir Komisija turėtų būti priverstos informuojamos apie tą pareiškimą. Valstybė narė, kuri nagrinėjo pareiškimą, arba Komisija turėtų konsultuotis su atitinkama JT ST rezoliucija įsteigtu JT sankcijų komitetu ir, jei įmanoma, pasitelkiant tą komitetą, su valstybe, kuri pateikė pasiūlymą dėl atitinkamo asmens įtraukimo į sąrašą. Kai tikslinga, klausimas galėtų būti perduotas tam komitetui, kad jis priimtų privalomo pobūdžio išvadą. Apie tokias privalomo pobūdžio išvadas turėtų būti pranešta valstybėms narėms ir Komisijai.

d) Teismo išvados

17. Jeigu valstybės narės teismas ar tribunolas priėmė sprendimą dėl pareiškimų dėl klaidingai nustatytos tapatybės, tos valstybės kompetentingos institucijos turėtų pranešti apie šį sprendimą visoms kitoms valstybėms narėms, Komisijai ir EIVT.

III. Išbraukimas iš sąrašo

a) Išbraukimas iš sąrašo, kiek tai susiję su ES autonominėmis sankcijomis

18. Siekiant užtikrinti ribojamųjų priemonių patikimumą ir teisėtumą, būtina taikyti skaidrią ir veiksmingą išbraukimo iš sąrašo procedūrą. Tokia procedūra taip pat galėtų pagerinti sprendimų dėl įtraukimo į sąrašą kokybę. Išbraukimas iš sąrašo galėtų būti tinkamas įvairiais atvejais, be kita ko, esant įrodymams, kad į sąrašą įtraukta per klaidą, vėliau atitinkamai pakitus faktams, atsiradus papildomų įrodymų, mirus į sąrašą įtrauktam asmeniui arba likvidavus į sąrašą įtrauktą subjektą. Iš esmės išbraukimas iš sąrašo yra tinkamas, kai nebėra atitikties įtraukimo į sąrašą kriterijams.

19. Nagrinėjant prašymą dėl išbraukimo iš sąrašo⁶ turėtų būti atsižvelgiama į visą susijusią informaciją. Be prašymų dėl išbraukimo iš sąrašo pateikimo, siekiant išnagrinėti, ar tebėra priežasčių, dėl kurių atitinkamas asmuo ar subjektas turėtų toliau likti sąrašė, reguliariai atliekama peržiūra, kaip numatyta atitinkamame teisės akte, įtraukiant visas valstybės nars.
20. Rengiant tokias reguliarias peržiūras, pasiūlymą dėl įtraukimo į sąrašą pateikusių valstybės turėtų būti paprašyta pateikti nuomonę dėl to, ar asmuo arba subjektas turi toliau likti sąrašė, o visos valstybės narės turėtų apsvarstyti, ar jos turi papildomos susijusios informacijos, kurią būtų galima pateikti. Sprendimai dėl išbraukimo iš sąrašo turėtų būti įgyvendinami kuo greičiau.
21. Į sąrašą įtraukti asmenys ir subjektai gali iškelti bylą jiems skirto akto atžvilgiu⁷. Tokios bylos nagrinėjamos ES Bendrajame Teisme. Apeliaciją dėl Bendrojo Teismo sprendimo nagrinėja Europos Teisingumo Teismas⁸.

⁶ Procedūrinė informacija apie prašymus dėl išbraukimo iš sąrašo, susijusius su ES autonominėmis priemonėmis, pateikiama gairių I priedo 19 ir 20 punktuose.

⁷ ES Teisingumo Teismas nusprendė, kad trečioji valstybė taip pat gali būti laikoma juridiniu asmeniu, kuriam ES sankcijos daro tiesioginį poveikį, ir gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, nors ES neturi abipusės teisės trečiųjų valstybių teismuose (*Venezuela prieš Tarybą*, C-872/19 P).

⁸ Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas nagrinėdamas apeliacinį skundą nusprendė, kad tais atvejais, kai sprendimas dėl įtraukimo į ES sąrašą priimamas ir vėliau atnaujinamas pagal trečiosios valstybės teismo procesą prieš į sąrašą įtrauktą asmenį, ES reikia įrodyti, kad asmuo tokioje trečiojoje valstybėje naudojasi tokio lygio apsauga, kiek tai susiję su teise į gynybą ir veiksminga teismine peržiūra, kokia yra lygiavertė ES teikiamai apsaugai (*Azarov prieš Tarybą*, C-530/17 P).

22. Aktų, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės tam tikram asmeniui arba subjektui, panaikinimas neįsigalioja iš karto po Teismo sprendimo priėmimo, išskyrus atvejus, kai teismo sprendime aiškiai nurodyta kitaip. Visi pirmosios instancijos teisme panaikinti aktai lieka galioti, kol pasibaigia laikotarpis, per kurį gali būti pateikta apeliacija Europos Teisingumo Teisme (du mėnesiai ir dešimt dienų po pranešimo apie teismo sprendimą). Per tą laikotarpį atitinkama ES institucija gali ištaisyti nustatytus pažeidimus, jei tikslinga, patvirtindama naujas ribojamąsias priemones atitinkamų asmenų ir subjektų atžvilgiu. Kitu atveju ES institucija gali pateikti apeliaciją; tokiu atveju įtraukimas į sąrašą visapusiškai galioja toliau, kol nagrinėjama apeliacija. Praėjus tam dviejų mėnesių ir dešimties dienų laikotarpiui, ribojamųjų priemonių šiam asmeniui ar subjektui taikymas bus nutrauktas arba jos galėtų visapusiškai galioti toliau, priklausomai nuo to, kokį sprendimą dėl pirmiau minėtų veiksmų priima ta institucija arba kiti subjektai.

b) Išbraukimas iš sąrašo JT (ryšių punktas, ombudsmenas)

23. 2006 m. gruodžio 19 d. JT Saugumo Taryba priėmė Rezoliuciją 730 (2006), pagal kurią generalinis sekretorius sekretoriato įsteigė ryšių punktą, priimančią prašymus dėl išbraukimo iš sąrašo. Pareiškimų teikėjai, išskyrus tuos, kurių pavardės yra įrašytos į sankcijų, taikomų „Al-Qaida“, sąrašą, gali pateikti prašymus dėl išbraukimo iš sąrašo per ryšių punktą arba per savo gyvenamosios vietos valstybę ar valstybę, kurios pilietybę jie turi. Pareiškimų teikėjai, kurių pavardės yra įrašytos į sankcijų, taikomų „Al-Qaida“ sąrašą, gali pateikti prašymus dėl išbraukimo iš sąrašo per ombudsmeno biurą⁹.

24. Jeigu tam tikras asmuo išbraukiamas iš JT sankcijų sąrašo, padaromi atitinkami atitinkamų ES teisės aktų pakeitimai.

⁹ Procedūrinė informacija apie prašymus dėl išbraukimo iš sąrašo, susijusius su JT priemonėmis, pateikiama adresu <http://www.un.org/sc/committees>.

B. Finansinės ribojamosios priemonės

I. Teisės aktų sistema

25. ES reglamentai, kuriais nustatomos įšaldymo priemonės, yra tiesiogiai taikomi ES valstybėse narėse ir nėra reikalaujama, kad jie būtų perkelti į nacionalinę teisę. Tačiau reglamentais dėl sankcijų reikalaujama, kad valstybės narės priimtų teisės aktus, kuriuose būtų numatytos nuobaudos už ribojamųjų priemonių pažeidimus. Juose taip pat nustatyta, kad valstybės narės paskiria reglamentuose nurodytas kompetentingas institucijas ir nurodo jas tų reglamentų prieduose išvardytose interneto svetainėse, o tai gali reikšti, kad įgyvendinimo priemonės bus taikomos nacionaliniu lygmeniu. Be Sąjungos priimtų teisės aktų, valstybės narės prireikus turėtų būti įdiegusios papildomą teisės aktų sistemą, įstatymus ir kitus teisės aktus, skirtus įšaldyti nacionaliniu lygmeniu asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, įskaitant su teroro aktais susijusius asmenis ar subjektus, lėšas bei finansinį turtą ir ekonominius išteklius, taip pat uždrausti, kad tiems asmenims ar subjektams arba jų naudai būtų suteikta galimybė naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, visų pirma taikydamos administracines įšaldymo priemones ir (arba) naudodamos lygiavėrio poveikio teismines nutartis įšaldyti. Tai turėtų būti suderinta su atitinkamais Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) standartais, visų pirma Rekomendacija Nr. 6 dėl tikslinių finansinių sankcijų, susijusių su terorizmu ir terorizmo finansavimu¹⁰.
26. Tokios priemonės turėtų užtikrinti nacionalinėms institucijoms galimybę priimti nutartį įšaldyti visas į sąrašą įtrauktiems asmenims ar subjektams priklausančias, jų nuosavybės teise turimas, kontroliuojamas arba valdomas lėšas bei ekonominius išteklius, priklausančius atitinkamos valstybės narės jurisdikcijai, ir užtikrinti, kad toks įšaldymas būtų nedelsiant įvykdytas; tokios priemonės taip pat galėtų būti taikomos asmenims ir subjektams, kurie kilę iš Europos Sąjungos, joje vykdo pagrindinę veiklą ir įgyvendina savo tikslus. Jos taip pat turėtų būti įšaldymo priemonių pagrindas, kol bus priimti sprendimai dėl ES priemonių, kuriomis įgyvendinamos JT ST rezoliucijos.¹¹

¹⁰ FATF standartus sudaro keturiasdešimt rekomendacijų dėl kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei ginklų platinimu; jos pateikiamos adresu <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/fatf%20recommendations%202012.pdf>.

¹¹ Nedarant poveikio ES reglamento dėl ribojamųjų priemonių ES vidaus teroristams, grindžiamo SESV 75 straipsniu, priėmimui.

27. Tolesnėse dalyse išdėstyti Sąjungos įšaldymo priemonių įgyvendinimo geriausios praktikos pavyzdžiai, jomis taip pat gali būti suteiktos atitinkamos nacionalinių įšaldymo priemonių įgyvendinimo gairės.

II. Administracinis ir teisminis įšaldymas, areštas ir konfiskavimas

28. Apskritai administracinis įšaldymas pirmiausia galėtų būti laikomas veiksmu, kuriuo grindžiamas visapusiškas draudimas kompetentingos institucijos į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui bet kuriuo būdu naudotis įšaldytomis lėšomis ir ekonominiais ištekliais bei visais sandoriais. Administracinis įšaldymas turi būti skiriamas nuo teismo įšaldymo, arešto ir konfiskavimo, kurių negalima nustatyti taikant ribojamąsias priemones; juos galima nustatyti tik kaip nacionalinę vykdymo užtikrinimo priemonę.
29. Jeigu nacionalinės teisės aktuose dėl nuobaudų, taikytinų sankcijų pažeidimo atveju, yra numatytas¹² prevencinis įšaldymas, areštas ir konfiskavimas, jie gali būti taikomi kaip nuobauda už ribojamųjų priemonių pažeidimus.

III. Finansinių ribojamųjų priemonių taikymo sritis

30. Pagal ES reglamentus finansines ribojamąsias priemones sudaro:
- į sąrašą įtrauktų asmenų ir subjektų lėšų bei ekonominių išteklių įšaldymas ir
 - draudimas tokiems asmenims ir subjektams suteikti galimybę naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais.
31. Kiekviename reglamente yra apibrėžti terminai „lėšų įšaldymas“, „ekonominių išteklių įšaldymas“, „lėšos“ ir „ekonominiai ištekliai“, ir nustatytos priemonių taikymo išlygos bei nuo jų nukrypti leidžiančios nuostatos. Kai kurios tam skirtos standartinės formuluotės yra nustatytos gairėse.

¹² Reglamentais dėl sankcijų reikalaujama, kad valstybės narės priimtų teisės aktus, kuriuose būtų numatytos nuobaudos už ribojamųjų priemonių pažeidimus, žr. 19 punktą.

32. Finansinės ribojamosios priemonės neapima įšaldytų lėšų ir ekonominių išteklių nuosavybės teisių pasikeitimo ir nėra baudžiamosios priemonės.
33. Kai reglamentai, kuriais nustatomos įšaldymo priemonės, įsigalioja, jie yra viršesni už visas su jais nesuderinamas sutartines priemones. Taigi, reglamentai taikomi neatsižvelgiant į prieš jiems įsigaliojant sudarytomis sutartimis suteiktas teises ar nustatytas pareigas ir jais draudžiama užbaigti veiksmus, kuriais vykdomos prieš įsigaliojant reglamentams sudarytos sutartys¹³.
34. Įšaldymas taikomas visoms lėšoms ir ekonominiams ištekliams, kurie priklauso į sąrašą įtrauktiems asmenis ir subjektams arba yra jų turimi nuosavybės teise, taip pat toms lėšoms ir ekonominiams ištekliams, kuriuos tokie asmenys ir subjektai valdo arba kontroliuoja. Valdymas arba kontroliavimas turėtų būti suprantami kaip apimantys visas situacijas, kai nuosavybės teisės neturintis į sąrašą įtrauktas asmuo arba subjektas gali teisėtai naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, kurie nėra jo nuosavybė, arba juos perduoti be būtinybės gauti išankstinį teisėto savininko patvirtinimą. Į sąrašą įtrauktas asmuo laikomas asmeniu, kuris valdo arba kontroliuoja lėšas ar ekonominius išteklius, *inter alia*, jeigu:
- a) jis turi banknotų arba pareiškėjui išduotų skolos sertifikatų,
 - b) jis savo patalpose turi kilnojamojo turto, kuris jam nuosavybės teise priklauso bendrai su į sąrašą neįtrauktu asmeniu ar subjektu,
 - c) jam buvo suteikti visi ar panašūs įgaliojimai atstovauti savininkui, leidžiantys jam nurodyti pervesti lėšas, kurios nėra jo nuosavybė (pavyzdžiui, konkrečios banko sąskaitos valdymo tikslais), arba
 - d) jis yra vienas iš tėvų arba globėjas, administruojantis nepilnamečio banko sąskaitą pagal taikytiną nacionalinę teisę.
- Priklausymo nuosavybės teise ir kontrolės sąvokos, kiek tai susiję su draudimu suteikti galimybę naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, išplėtos B skirsnio VIII dalyje.

¹³ Teismo sprendimo byloje *Möllendorf*, C-117/06, EU:C:2007:596, 62 punktas.

35. Iš esmės įšaldymas neturėtų daryti poveikio lėšoms ir ekonominiams ištekliams, kurie nėra į sąrašą įtrauktų asmenų ir subjektų nuosavybė, jiems nepriklauso, nėra jų valdomi ar kontroliuojami. Todėl, pavyzdžiui, jis netaikomas į sąrašą įtraukto asmens darbdavio, kuris pats nėra įtrauktas į sąrašą, lėšoms ir ekonominiams ištekliams, išskyrus atvejus, kai jie yra to asmens kontroliuojami ar valdomi. Analogiškai jis netaikomas į sąrašą neįtraukto subjekto, turinčio atskirą nuo į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto juridinio asmens statusą, lėšoms ir ekonominiams ištekliams, išskyrus atvejus, kai jie yra kontroliuojami arba valdomi į sąrašo įtraukto asmens ar subjekto. Tačiau vis dėlto įšaldymas praktiškai taikomas visoms lėšoms ir ekonominiams ištekliams, kurie nuosavybės teise bendrai priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui arba subjektui ir į sąrašą neįtrauktam asmeniui arba subjektui.
36. Į sąrašą neįtrauktas asmuo ar subjektas gali vėliau paprašyti leidimo naudotis tokiais lėšomis ir ekonominiais ištekliais, o tai gali apimti bendros nuosavybės nutraukimą, kad to asmens ar subjekto daliai galėtų būti panaikintas įšaldymas.

Atleidimas nuo atsakomybės

37. Joks įšaldymą vykdomas asmuo ar subjektas, veikiantis be aplaidumo ir sąžiningai įsitikinęs, kad toks veiksmas atitinka reglamentą, negali būti laikomas atsakingu¹⁴ asmens ar subjekto, kuriam taikomos priemonės, atžvilgiu. Negali atsirasti jokia atsakomybė už asmenų ir subjektų veiksmus, jeigu tie asmenys ar subjektai nežinojo arba neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad tokiais veiksmais bus pažeistos ribojamosios priemonės. Šiuo tikslu į daugumą reglamentų buvo įtraukta atleidimo nuo atsakomybės sąlyga, o gairių III dalies G skirsnyje išdėstyta standartinė formuluotė.

¹⁴ Įskaitant baudžiamąją atsakomybę, žr. Sprendimą byloje *Mohsen Afrasiabi ir kt.*, C-72/11, EU:C:2011:874, 55 punktas).

38. Asmuo ar subjektas, vykdamas įsipareigojimus pagal reglamentus, nėra laikomas atsakingu į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto atžvilgiu dėl žalos, kurią pastarasis dėl to gali patirti. Prievolė įrodyti, kad patenkinti tokį reikalavimą dėl žalos atlyginimo nėra draudžiama, tenka to reikalavimo įvykdymo siekiančiam asmeniui. Šiuo tikslu į kelis reglamentus buvo įtraukta reikalavimų netenkinimo sąlyga, o gairių III dalies H skirsnyje išdėstyta standartinė formuluotė.

IV. Ekonominės veiklos vykdytojų ir piliečių vaidmuo

39. Reglamentai, kuriais nustatomos įšaldymo priemonės, taikomi, *inter alia*, ES juridiniams asmenims ir kitiems ekonominės veiklos vykdytojams, įskaitant finansų ir kredito įstaigas, kurie vykdo veiklą visoje ES teritorijoje arba jos dalyje, ir ES piliečiams.
40. Teisės aktais dėl kovos su pinigų plovimu tam tikroms verslo rūšims ir tam tikrai profesinei veiklai nustatomi tam tikri reikalavimai siekiant patikrinti klientų tapatybę ir neleisti tam tikromis aplinkybėmis sudaryti anoniminius sandorius. Kai kuriais atvejais reglamentais, kuriais nustatomos finansinės ribojamosios priemonės, ekonominės veiklos vykdytojams gali būti sukuriamą papildomų pareigų „žinoti, kas yra jų klientai“. Šiuo tikslu žr. taip pat B skirsnio VIII dalį dėl priklausymo nuosavybės teise ir kontrolės.

41. Visi asmenys ir subjektai, priklausantys Sąjungos jurisdikcijai, yra įpareigoti suteikti kompetentingoms institucijoms visą jų turimą informaciją, kuri palengvintų finansinių ribojamųjų priemonių taikymą. Tai apima išsamius bet kokių įšaldytų sąskaitų duomenis (banko sąskaitos turėtojas, numeris, įšaldytų lėšų vertė) ir kitus išsamius duomenis, kurie gali būti naudingi, pavyzdžiui, duomenis apie į sąrašą įtrauktų asmenų ar subjektų tapatybę ir, kai tikslinga, išsamius duomenis apie gaunamus pervedimus, kuriais į įšaldytą sąskaitą įskaitomos lėšos pagal finansų ir kredito įstaigoms taikomas konkrečias taisykles, apie klientų ar kitų asmenų bandymus suteikti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims ar subjektams naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais negavus leidimo, taip pat informaciją, leidžiančią numanyti, kad įšaldymo priemonės yra apeinamos. Jie taip pat yra įpareigoti bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis tikrinant informaciją. Kai tikslinga, jie taip pat galėtų pateikti išsamius duomenis, susijusius su asmenimis ir subjektais, kurių vardai, pavardės ar pavadinimai yra tokie patys kaip į sąrašą įtrauktų šalių arba labai į juos panašūs.

V. Kompetentingų institucijų naudojimas informacija

42. Reglamentuose nustatyta, kad kompetentingos institucijos gali naudotis gaunama informacija tik tais tikslais, kuriais ji buvo suteikta. Šiuos tikslus sudaro priemonių veiksmingo įgyvendinimo bei teisėsaugos užtikrinimas ir, reglamente nustatytais atvejais, bendradarbiavimas su atitinkamu JT sankcijų komitetu. Todėl, kaip numatyta atitinkamuose reglamentuose arba pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus, kompetentingoms institucijoms leidžiama keistis informacija su, *inter alia*:
- Komisija, Taryba, EIVT ir kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis,
 - teisėsaugos institucijomis, atitinkamais teismais ir tribunolais, kurie atsako už reglamentų, kuriais nustatomos įšaldymo priemonės, ir teisės aktų dėl kovos su pinigų plovimu vykdymo užtikrinimą,
 - kitomis tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo institucijomis,
 - kompetentingu JT sankcijų komitetu ir
 - kredito ir finansų įstaigomis tiek, kiek tai būtina taikant finansines ribojamąsias priemones ar siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui.

43. Kompetentingoms institucijoms neturėtų būti kliudoma pagal jų nacionalinę teisę dalytis informacija su atitinkamomis atitinkamų trečiųjų valstybių institucijomis ir tarpusavyje, kai būtina siekiant padėti susigrąžinti pasisavintą turtą. Reglamentuose nustatyta, kad kompetentingos institucijos ir Komisija turi tarpusavyje dalytis atitinkama informacija.¹⁵

VI. Lėšos

a) Į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui priklausančių, jo turimų, jo valdomų arba kontroliuojamų lėšų įšaldymas

44. Priešingai nei konfiskacija, lėšų įšaldymas neturi poveikio atitinkamų lėšų nuosavybei. Asmenys, turintys ar kontroliuojantys lėšas, kurios yra į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto nuosavybė (pvz., lėšas perdavus kredito įstaigai kaip įkaitą), neprivalo jų atsisakyti ar jų nebekontroliuoti arba gauti leidimą toliau jas turėti ar kontroliuoti.
45. Į sąrašą įtrauktas asmuo ar kitas šias lėšas turintis ar kontroliuojantis asmuo, siekdamas bet koku būdu naudoti lėšas ar jas tvarkyti, perkelti ar pakeisti, pavyzdžiui, valdydamas finansinį portfelį, privalo gauti išankstinį leidimą. Bendra lėšų nuosavybė nepanaikina šio reikalavimo netgi ir tuo atveju, jeigu pati trečiosios šalies nuosavybė nėra įšaldyta reglamentais.
46. Į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto kreditoriai gali be leidimo savo finansinius reikalavimus (t. y. reikalavimus, susijusius su finansine nauda) į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui perduoti bet kuriam į sąrašą neįtrauktam asmeniui. Tačiau į sąrašą įtrauktas asmuo ar subjektas, siekdamas savo finansinius reikalavimus bet kuriam asmeniui ar subjektui perduoti kitam asmeniui, turi gauti leidimą.

¹⁵ Žr., pvz., 2011 m. kovo 21 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 270/211 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų tam tikriems asmenims, subjektams ir organizacijoms, atsižvelgiant į padėtį Egipte, 9 straipsnio 3 dalį.

47. Į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui, arba į sąrašą neįtrauktam asmeniui ar subjektui, kai tai susiję su reikalavimais į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui, draudžiama pasinaudoti reikalavimų įskaitymo teise, išskyrus atvejus, kai iš anksto gaunamas leidimas.
48. Reglamentais nėra leidžiama konfiskuoti grynųjų pinigų ir lėšų, kuriuos į sąrašą įtrauktas asmuo turi su savimi; toks konfiskavimas gali būti tinkamas tam tikromis aplinkybėmis, kurias apibrėžia nacionalinė teisė. Tačiau institucijos yra įpareigos užkirsti kelią tų lėšų judėjimui, perdavimui, pakeitimui, naudojimui, pasiekiamumui ar tvarkymui tokiu būdu, kuris draudžiamas reglamentais. Jeigu institucijoms žinoma, kad į sąrašą įtrauktas asmuo turi su savimi grynųjų pinigų ar kitų lėšų, jos gali pasinaudoti savo įgaliojimais pagal galiojančią teisinę sistemą, pavyzdžiui įstatymais dėl kovos su terorizmu ir dėl pinigų plovimo. Valstybės narės gali būti įpareigos paisyti į sąrašą įtrauktam asmeniui tarptautine teise suteiktų privilegijų ir imunitetų, kurie gali apriboti galimus veiksmus¹⁶.

b) Galimybė į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui naudotis lėšomis

49. Suteikti galimybę į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui naudotis lėšomis, ar tai būtų siekiant sumokėti už prekes ar paslaugas, dovanojant lėšas, siekiant sugrąžinti anksčiau pagal sutartines priemones turėtas lėšas ar kitais tikslais, iš esmės draudžiama, nebent leidimą duotų kompetentinga institucija, vadovaudamasi reglamente numatyta atitinkama nukrypti leidžiančia nuostata (taip pat žr. X dalį dėl nukrypti leidžiančių nuostatų).
50. Vis dėlto įšaldytos sąskaitos palūkanos gali būti pridedamos ir gautini mokėjimai pagal ankstesnes sutartis, susitarimus ar įsipareigojimus gali būti pridedami prie tos sąskaitos be išankstinio leidimo¹⁷.

¹⁶ Pavyzdžiui, į sąrašą įtrauktas asmuo vyksta į tarptautinės organizacijos būstinę, todėl jam taikomos atitinkamo susitarimo dėl būstinės konkrečios nuostatos.

¹⁷ Žr. gairių 83 punkto 2 papunktį.

51. Išskyrus šiuos atvejus, trečioji šalis, prieš pervesdama lėšas į sąrašą įtrauktam asmeniui, turi gauti išankstinį leidimą. ES esančiai finansų ar kredito įstaigai, gavusiai trečiosios šalies į įšaldytą sąskaitą pervestas lėšas, leidžiama kredituoti tą sąskaitą tomis lėšomis be išankstinio leidimo¹⁸. Jeigu asmuo perveda lėšas į įšaldytą sąskaitą be išankstinio leidimo, tačiau teigia, kad įvyko klaida, jis turės gauti leidimą lėšų susigrąžinimui, kad kompetentinga institucija galėtų patikrinti jo versiją. Tačiau finansų įstaiga, atsitiktinai pervedusi lėšas į įšaldytą sąskaitą, gali tai ištaisyti savo apskaitos sistemose neprašydama leidimo.
52. Nacionaliniuose įstatymuose galima apibrėžti procedūras, kaip tvarkyti lėšas, kurias gali būti mėginama pervesti pažeidžiant ribojamąsias priemones.

VII. Ekonominiai ištekliai

a) Į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui priklausančių, jo turimų, jo valdomų arba kontroliuojamų ekonominių išteklių įšaldymas

53. Ekonominiai ištekliai įšaldomi, kad būtų užkirsta galimybė jais naudotis kaip lygiaverte valiuta ar valiutos pakaitalu ir apeiti lėšų įšaldymą. Todėl kompetentingos institucijos turėtų sutelkti dėmesį į tai, kad asmenims ir subjektams, kuriems taikomos tikslinės priemonės, nebūtų leidžiama gauti finansinės ar ekonominės naudos (pvz., lėšų, prekių ar paslaugų) naudojantis ekonominiiais ištekliais. Nepageidaujama ir neketinama užkirsti galimybę naudotis ekonominiiais ištekliais asmeninio vartojimo ir naudojimo tikslais.

¹⁸ Žr. gairių 84 punktą.

54. Į sąrašą įtrauktam asmeniui reglamentais nėra draudžiama naudotis įšaldytais ekonominiais ištekliais asmeniniais tikslais (pvz., gyventi savo name ar naudotis savo automobiliu); tam jam nereikia leidimo. Terminas „ekonominiai ištekliai“ apibrėžtis netaikoma turtui, kuris tinkamas tik asmeniniam naudojimui ar vartojimui ir todėl į sąrašą įtrauktas asmuo negali juo pasinaudoti tam, kad įgytų lėšų, prekių ar paslaugų. Todėl tokiame turtui reglamentai nėra taikomi ir tam, kad į sąrašą įtrauktas asmuo galėtų juo naudotis, nėra reikalingas leidimas.
55. Tačiau tuo atveju, kai įšaldytų ekonominių išteklių naudojimas prilygsta ekonominei veiklai, kurią vykdydamas į sąrašą įtrauktas asmuo galėtų įgyti lėšų, prekių ar paslaugų (pvz., į sąrašą įtrauktas asmuo siekia išnuomoti savo namą ar naudodamasis savo automobiliu teikti taksi paslaugas), išankstinis leidimas yra reikalingas.
56. Išankstinis leidimas reikalingas visais atvejais, kai naudojant ekonominius išteklius gaunama lėšų, prekių ar paslaugų, neatsižvelgiant į tai, ar naudojasi į sąrašą įtrauktas asmuo, ar kitas tokias lėšas turintis ar kontroliuojantis asmuo. Bendra ekonominių išteklių nuosavybė nepanaikina šio reikalavimo netgi ir tuo atveju, jeigu pati trečiosios šalies nuosavybė nėra įšaldyta reglamentais.

b) Galimybė naudotis ekonominiais ištekliais

57. Pagal atitinkamą reglamentą negavus kompetentingos institucijos leidimo, draudžiama suteikti galimybę į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui naudotis ekonominiais ištekliais, įskaitant dovanojimą, pardavimą, prekių ir paslaugų mainus ar trečiajai šaliai sugrąžinant į sąrašą įtrauktam savininkui jos turimus ar kontroliuojamus ekonominius išteklius.

58. Galimybė naudotis turtu, kuris tinkamas tik asmeniniam naudojimui ar vartojimui, ir todėl į sąrašą įtrauktas asmuo negali juo naudotis tam, kad įgytų lėšų, prekių ar paslaugų, neprilygsta „galimybei naudotis ekonominiais ištekliais“ reglamentų prasme, todėl suteikiant tokią galimybę nėra reikalingas leidimas (taip pat žr. X dalį dėl nukrypti leidžiančių nuostatų).
59. Reglamentuose neapibrėžtą terminą „galimybė naudotis ekonominiais ištekliais“ Teisingumo Teismas išaiškino kaip turintį plačią reikšmę. Juo nežymima konkreti veiksmo teisinė kategorija – jis apima visus veiksmus, būtinus pagal taikomą nacionalinę teisę atlikti tam, kad asmuo įgytų visapusišką teisę disponuoti atitinkamais ekonominiais ištekliais. Draudimas suteikti galimybę naudotis ekonominiais ištekliais taikomas visiems galimybės naudotis ekonominiais ištekliais suteikimo būdams, neatsižvelgiant į atlygį. Todėl faktas, kad galimybė naudotis ekonominiais ištekliais suteikiama už atlygį, kuris gali būti laikomas pakankamu, yra nereikšmingas¹⁹.
60. Įšaldymo priemonėmis nereikalaujama, kad asmenys, turintys ar kontroliuojantys ekonominius išteklius, kurie yra į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto nuosavybė (pvz., jeigu pasirašyta kilnojamojo turto nuomos sutartis ar kilnojamosios prekės buvo perduotos kaip įkaitas), grąžintų tokius ekonominius išteklius jų savininkui, ir siekiant toliau turėti ir kontroliuoti tokius ekonominius išteklius joks leidimas nereikalingas. Vis dėlto, kadangi tokie ekonominiai ištekliai yra įšaldyti, norint sudaryti naujus sutartinius susitarimus dėl jų naudojimo ar juos tvarkyti, būtina gauti išankstinį leidimą.
61. Reglamentais nėra draudžiamas vietinis komunalinių paslaugų, pavyzdžiui, dujų, elektros, vandens tiekimo ar telefono paslaugų, teikimas, kadangi jos yra vartojamojo pobūdžio, todėl joms nebūdingas apyvartumas.

¹⁹ Teismo sprendimo byloje *Möllandorf* (EU:C:2006:596) 51, 56, 58 ir 59 punktai.

VIII. Priklausymas nuosavybės teise ir kontrolė

Pagrindimas

62. Lėšos ir ekonominiai ištekliai, kurie priklauso, kuriuos nuosavybės teise turi, valdo arba kontroliuoja į sąrašą įtrauktas fizinis ar juridinis asmuo, privalo būti įšaldyti. 35 punkte išdėstytomis sąlygomis tai apima į sąrašą neįtrauktiems subjektams, kurie nuosavybės teise priklauso į sąrašą įtrauktiems asmenims arba subjektams ar yra jų valdomi, nuosavybės teise priklausančią turtą.

Priklausymas nuosavybės teise

63. Kriterijus, į kurį reikia atsižvelgti vertinant, ar juridinis asmuo arba subjektas nuosavybės teise priklauso kitam asmeniui ar subjektui, yra 50 % ar daugiau nuosavybės teisių į subjektą arba daugumos dalies akcijų jame turėjimas²⁰. Jei šis kriterijus tenkinamas, laikoma, kad juridinis asmuo ar subjektas nuosavybės teise priklauso kitam asmeniui ar subjektui.

Vertinant priklausymą nuosavybės teise, taip pat turėtų būti atsižvelgta į bendrą subjekto priklausymą nuosavybės teise. Pavyzdžiui, jei vienam į sąrašą įtrauktam asmeniui nuosavybės teise priklauso 30 % subjekto, o kitam į sąrašą įtrauktam asmeniui nuosavybės teise priklauso 25 % subjekto, tas subjektas iš esmės turėtų būti laikomas nuosavybės teise priklausančiu į sąrašą įtrauktiems asmenims.

²⁰ Kriterijus, kaip apibrėžta Reglamente 2580/2001 pateiktoje apibrėžtyje.

64. Kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar juridinis asmuo arba subjektas yra kontroliuojamas kito asmens ar subjekto, vienvaldiškai ar pagal susitarimą su kitu akcininku ar kita trečiaja šalimi, galėtų būti, *inter alia*:

- a. turėjimas teisės arba naudojimasis įgaliojimais skirti arba pašalinti tokio juridinio asmens ar subjekto administracinio, valdymo ar priežiūros organo narių daugumą;
- b. juridinio asmens ar subjekto administracinių, valdymo ar priežiūros organų daugumos narių, tas pareigas ėjusių einamaisiais ir ankstesniais finansiniais metais, paskyrimas tik pasinaudojus savo balsavimo teisėmis;
- c. pagal susitarimą su kitais juridinio asmens ar subjekto akcininkais arba nariais daugumos akcininkų arba narių balsavimo teisių tame juridiniame asmenyje ar subjekte vienvaldiškas kontroliavimas;
- d. turėjimas teisės turėti vyraujančią įtaką juridiniam asmeniui ar subjektui pagal susitarimą su tuo juridiniu asmeniu ar subjektu arba pagal steigimo sutarties ar įstatų nuostatą tais atvejais, kai tam juridiniam asmeniui ar subjektui taikoma teisė leidžia sudaryti tokį susitarimą arba priimti tokią nuostatą;
- e. turėjimas įgaliojimo *de facto* naudotis teise turėti d punkte nurodytą vyraujančią įtaką nesant tos teisės turėtoju²¹;
- f. turėjimas teisės disponuoti visu juridinio asmens ar subjekto turtu ar jo dalimi;
- g. juridinio asmens ar subjekto veiklos valdymas vienodu pagrindu, kartu skelbiant konsoliduotąsias ataskaitas;
- h. juridinio asmens ar subjekto finansinių įsipareigojimų dalijimasis solidariai arba jų garantavimas.

²¹ Be kita ko, pavyzdžiui, per priedangos įmonę.

65. Jei tenkinamas kuris nors iš šių kriterijų, laikoma, kad tas juridinis asmuo arba subjektas yra kontroliuojamas kito asmens arba subjekto, nebent kiekvienu konkrečiu atveju gali būti nustatyta, kad yra priešingai.
66. Tai, kad tenkinami pirmiau minėti priklausymo nuosavybės teise ar kontrolės kriterijai, gali būti ginčijama kiekvienu konkrečiu atveju.
67. Toliau pateiktuose pavyzdžiuose apibūdinamos aplinkybės, kurios gali būti laikomos požymiais, kad į sąrašą įtrauktas asmuo ar subjektas kontroliuoja į sąrašą neįtrauktą subjektą. Šie pavyzdžiai nėra išsamūs ir yra tik iliustruojamojo pobūdžio:

a) Didžiosios akcijų dalies turėjimas

- Į sąrašą įtrauktas asmuo yra didžiausias bendrovės akcininkas, palyginti su kitais akcininkais. Pavyzdžiui, į sąrašą įtrauktas asmuo turi 40 % akcininkų, o kiti akcininkai kiekvienas turi po 10 % akcijų. Esant tokiai padėčiai, gali būti reikalinga tolesnė analizė, ar į sąrašą įtrauktas asmuo atitinka kurį nors iš pirmiau nurodytų kriterijų dėl kontrolės (pavyzdžiui, įgaliojimai skirti daugumą valdybos direktorių).

b) Išpirkimo galimybė

- Vadovybė išpirko akcijas, taigi į sąrašą įtrauktas ankstesnis savininkas gali išpirkti įmonę palankiomis sąlygomis. Ypač tais atvejais, kai tokiomis sąlygomis būtų galima lengvai pasinaudoti, gali prireikti atlikti tolesnę analizę, ar į sąrašą įtrauktas ankstesnis savininkas turi kontrolę.

c) Akcijų perleidimas artėjant įtraukimui į sąrašą

- Į sąrašą neįtraukto subjekto tam tikro akcijų skaičiaus perleidimas naujam savininkui prieš pat įtraukiant asmenį į sąrašą ar iš karto po to (jei tai leidžiama pagal atitinkamus Tarybos reglamentus) taip pat gali reikšti, kad į sąrašą įtrauktas asmuo išlaiko kontrolę, ir dėl to galėtų būti pradėtas tolesnis tyrimas dėl ankstesnio savininko įtakos naujam savininkui. „Tam tikras“ akcijų skaičius nėra vien didelis jų skaičius, bet ir mažesnis skaičius, dėl kurio, pavyzdžiui, į sąrašą įtrauktas pardavėjas gali atsidurti žemiau turėjimo nuosavybės teise ribos.

d) Naudojimas priedangos asmenimis

- Naujas savininkas yra glaudžiai susijęs su į sąrašą įtrauktu ankstesniu savininku, pavyzdžiui, šeimos nariu ar buvusiu darbuotoju / verslo partneriu, ir gali būti, kad pardavimo kaina buvo per maža ar dėl kitų priežasčių neįprasta, arba
- subjektas turi patarėją (arba patarėjų tarybą), turintį įgaliojimus priimti galutinį sprendimą dėl subjekto veiklos, net jei remiantis pareigybės pavadinimu ar funkcija tai neatrodo savaime suprantama, arba
- yra rašytinis susitarimas, iš kurio aišku, kad ne akcininkui arba akcininkui, turinčiam nedidelį akcijų paketą, suteikiami įgaliojimai pačiam nuspręsti dėl subjekto veiklos, arba
- asmenų, kurie turėtų būti laikomi atsakingais už subjektą, sprendimus priima į sąrašą įtraukti asmenys.

a) Naudojimas patikos fondais, priedangos įmonėmis ir ribotos atsakomybės bendrovėmis

- Subjektas priklauso pernelyg sudėtingai organizacinei struktūrai, kuri galbūt apima tokius subjektus kaip priedangos įmonės, ribotos atsakomybės bendrovės ir (arba) patikos fondai, susiję su į sąrašą įtrauktu asmeniu. Kai kurie iš šių subjektų buvo įsteigti arba pakeitė savo tapatybę prieš pat priimant sankcijų režimą ar įtraukiant asmenį į sąrašą arba iš karto po to (jei tai leidžiama pagal atitinkamus Tarybos reglamentus) ir (arba) nevykdo patikimos verslo veiklos.
- Vienas ar keli patikos fondai yra naudojami kaip į sąrašą įtrauktam asmeniui priklausančio arba jo kontroliuojamo subjekto turto gavėjas (-ai). Patikos fondų valdyme dalyvauja specialistai, priklausantys jurisdikcijai, kurioje buvo įsteigti (-as) fondai (-as).

Netiesioginis galimybės sudarymas į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais

68. Jei remiantis pirmiau nurodytais kriterijais nustatomas priklausymas nuosavybės teise ar kontrolė, sudarius galimybę į sąrašą neįtrauktiems juridiniams asmenims arba subjektams, kurie nuosavybės teise priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui arba yra jo valdomi, naudotis lėšomis arba ekonominiais ištekliais, bus iš esmės laikoma, kad pastarajam netiesiogiai sudaryta galimybė jais pasinaudoti, išskyrus tuomet, jei galima kiekvienu konkrečiu atveju pagrįstai nustatyti, remiantis rizikos vertinimu grindžiamu požiūriu, atsižvelgiant į visas atitinkamas aplinkybes, įskaitant toliau nurodytus kriterijus, kad atitinkamos lėšos ar ekonominiai ištekliai nebus naudojami to į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto arba jo naudai.

Kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti, yra, *inter alia*:

- i. sutartinių ryšių (pavyzdžiui, pardavimo, pirkimo ar platinimo sutartys) tarp atitinkamų subjektų data ir pobūdis;
- j. į sąrašą neįtraukto subjekto veiklos sektoriaus svarba į sąrašą įtrauktam subjektui;
- k. lėšų ar ekonominių išteklių, kuriais naudotis sudaroma galimybė, ypatumai, įskaitant galimą į sąrašą įtraukto subjekto praktinį naudojimąsi jais ir tai, kaip lengvai juos galima perduoti į sąrašą įtrauktam subjektui.

69. Nebus laikoma, kad ekonominiai ištekliai buvo panaudoti į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto naudai, vien todėl, kad jais pasinaudojo į sąrašą neįtrauktas asmuo ar subjektas, siekdamas gauti pelną, kurio dalis gali būti paskirstyta į sąrašą įtrauktam akcininkui.

70. Pažymėtina, kad netiesioginis galimybės sudarymas į sąrašą įtrauktiems asmenims ar subjektams pasinaudoti lėšomis ar ekonominiais ištekliais taip pat gali apimti galimybės sudarymą jais naudotis asmenims arba subjektams, kurie nepriklauso nuosavybės teise į sąrašą įtrauktiems subjektams ar nėra jų kontroliuojami.

IX. Veikimas kieno nors vardu

Sąvoka „veikimas fizinio ar juridinio asmens, subjekto ar organizacijos vardu arba nurodymu“ taip pat yra svarbi ir aiškiai nurodyta kelių draudimų, susijusių su sankcijomis, kontekste.

71. Sąvoka „veikimas fizinio ar juridinio asmens, subjekto ar organizacijos vardu arba nurodymu“ taip pat yra svarbi ir aiškiai nurodyta kelių draudimų, susijusių su sankcijomis, kontekste. Šiuo požiūriu, nors ši sąvoka skiriasi nuo priklausymo nuosavybės teise ir kontrolės sąvokų, tokio veikimo poveikis gali būti vertinamas lygiai taip pat²², tačiau pirmasis santykis turėtų būti nustatytas atskirai.
72. Nesant apibrėžties, kuria remiantis būtų galima įvertinti, ar fizinis ar juridinis asmuo, subjektas ar organizacija veikė į sąrašą įtraukto asmens, subjekto ar organizacijos vardu arba nurodymu, kriterijai, į kuriuos turi būti atsižvelgta, galėtų būti, *inter alia*, šie:
- a) tiksli nuosavybės / kontrolės struktūra, įskaitant fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų tarpusavio ryšius;
 - b) sandorio pobūdis ir tikslas, taip pat nurodant juridinio asmens, subjekto ar organizacijos veiklos pareigas;
 - c) ankstesni atvejai, kai buvo veikiama į sąrašą įtraukto fizinio ar juridinio asmens, subjekto ar organizacijos vardu ar nurodymu;
 - d) trečiųjų šalių atskleista informacija, gauta iš įtikimų, patikimų ir nepriklausomų šaltinių, ir (arba) faktiniai įrodymai, kad nurodymus davė fizinis ar juridinis asmuo, subjektas ar organizacija.

²² 2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimas *HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH prieš Tarybą*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 77–79 punktai.

Atleidimas nuo atsakomybės

73. Pirmiau nurodyti elementai nedaro poveikio atitinkamų teisės aktų nuostatomis dėl atleidimo nuo atsakomybės.

Dalijimasis informacija

74. Kaip nustatyta atitinkamuose ES reglamentuose²³ ir siekiant sudaryti palankesnes sąlygas pirmiau nurodytiems vertinimams atlikti, valstybės narės pagal ES teisės aktus privalo dalytis jų turima informacija. Tais atvejais, kai valstybės narės kompetentinga institucija turi informacijos, kad į sąrašą neįtrauktas juridinis asmuo ar subjektas nuosavybės teise priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui arba yra jo kontroliuojamas, arba bet kokios informacijos, kuri gali daryti poveikį veiksmingam draudimo netiesiogiai sudaryti galimybę naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais įgyvendinimui, atitinkama valstybė narė turėtų laikydamasi nacionalinės teisės pasidalyti atitinkama informacija su kitomis valstybėmis narėmis ir Komisija.
75. Nedarant poveikio taikytinoms taisyklėms dėl ataskaitų teikimo, konfidencialumo ir profesinės paslapties, ekonominės veiklos vykdytojas, kuris žino, kad į sąrašą neįtrauktas juridinis asmuo ar subjektas nuosavybės teise priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui ar yra jo kontroliuojamas, turėtų atitinkamos valstybės narės kompetentingą instituciją ir Komisiją apie tai informuoti tiesiogiai ar per valstybę narę.

Pasiūlymai dėl įtraukimo į sąrašą

76. Kai tikslinga, atitinkama valstybė narė taip pat turėtų pasiūlyti į sąrašą įtraukti juridinį asmenį ar subjektą, kuris, kaip nustatyta, nuosavybės teise priklauso į sąrašą jau įtrauktam asmeniui ar subjektui arba yra jo kontroliuojamas.

²³ Pavyzdžiui, Reglamento (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui 40 ir 44 straipsniai ir Reglamento (ES) Nr. 36/2012 dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Sirijoje, 29 ir 30 straipsniai.

X. Į sąrašą įtraukti juridiniai asmenys

77. Kai juridinis asmuo yra įtraukiamas į sąrašą ir jam turi būti taikomos įšaldymo priemonės, nėra draudžiama jam toliau egzistuoti kaip juridiniam asmeniui. Įmonės atveju jos lėšų įšaldymas paveiks jos veikimą ir turės tiesioginių padarinių trečiosioms šalims, pavyzdžiui, darbuotojams, kreditoriams ir kitiems, kurie galbūt niekaip nėra susiję su tuo, dėl ko tas subjektas buvo įtrauktas į sąrašą. Vykdamas verslo veiklą su tokiu subjektu paprastai jam bus suteikiama galimybė naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais arba pakeičiama jo lėšų ar ekonominių išteklių forma, o tai abiem atvejais yra draudžiama ir reikalaujama gauti išankstinį kompetentingų institucijų leidimą.
78. Tais atvejais, kai turto įšaldymas taikomas kredito arba finansų įstaigos lėšoms ir ekonominiams ištekliais, asmenų ar subjektų, kuriems priemonės nėra taikomos, sąskaitų, laikomų kredito ar finansų įstaigoje, kuriai priemonės taikomos, lėšų įšaldymas nutraukiamas pagal su ankstesnėmis sutartimis susijusią nukrypti leidžiančią nuostatą, su sąlyga, kad sąskaita buvo atidaryta iki subjekto, kuriam taikomos priemonės, įtraukimo į sąrašą datos²⁴.
79. Jeigu į sąrašą įtraukto juridinio asmens veikla tęsiama, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui lėšomis, turi būti nustatytos atitinkamos sąlygos, kurias reikia parengti. Šios sąlygos gali apimti priemones, užtikrinančias, kad subjektas bus valdomas tokiu būdu, kuris nepažeis lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymo bei draudimo suteikti galimybę naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais. Valstybės narės gali toliau nagrinėti, kaip tai praktiškai įgyvendinti. Kad galėtų vėl laisvai be jokių apribojimų veikti, subjektas turi būti išbrauktas iš sąrašo.

XI. Nukrypti leidžiančios nuostatos

80. Nuosekliai vadovaudamasi reglamentų raide ir dvasia, kompetentinga institucija, suteikdama nukrypti leidžiančias nuostatas, atsižvelgia į asmenų ir subjektų, įtrauktų į sąrašą, pagrindines teises. Laikydamosi atitinkamuose reglamentuose numatytų konkrečių nukrypti leidžiančių nuostatų, kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į:

²⁴ Gairių 28 punktas.

- į sąrašą įtrauktų asmenų pagrindinius poreikius, be kita ko, susijusius su mokėjimais už maisto produktus, nuomą arba hipoteką, vaistus ir medicininį gydymą, mokesčių mokėjimais, draudimo įmokomis ir mokesčiais už komunalines paslaugas;
- teisę į gynybą, kiek tai susiję su išlaidomis, susijusiomis su teisinių paslaugų teikimu;
- į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto nuosavybės teisę (kadangi turto išaldymas turi poveikį tik į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto galimybei naudoti lėšas, bet ne priklausymui nuosavybės teise);
- į sąrašą neįtraukto juridinio asmens ar subjekto, kuriame laikomos išaldytos lėšos, nuosavybės teisę;
- tiek į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto, tiek į sąrašą neįtraukto asmens ar subjekto nuosavybės teisę sutarčių, tarp jų sudarytų iki įtraukimo į sąrašą dienos, atžvilgiu;
- tarptautinę teisę dėl diplomatinių ir konsulinių santykių;
- žmonių saugumą ir aplinkos apsaugą; arba
- humanitarinius tikslus, pavyzdžiui, pagalbos teikimą arba palankesnių sąlygų ją teikti sudarymą, įskaitant medicinos priemonių, maisto produktų tiekimą arba humanitarinių darbuotojų perkėlimą ir susijusią pagalbą, arba pagalbą evakuacijai iš šalies, kuriai taikomos priemonės, vykdyti.

81. Finansinės ribojamosios priemonės neturi poveikio į sąrašą įtraukto asmens laisvei dirbti. Tačiau užmokesčiui už tą darbą gauti reikia leidimo. Kompetentinga institucija turėtų atlikti atitinkamus tyrimus (pvz., kuriais būtų patvirtintas įdarbinimas) ir įtraukti atitinkamas sąlygas, kad būtų išvengta priemonių apėjimo. Suteikiant leidimą tokiomis sąlygomis paprastai turėtų būti reikalaujama atlikti mokėjimus į išaldytą sąskaitą. Bet kokiam mokėjimui grynaisiais pinigais turėtų būti gautas aiškus leidimas. Leidimais taip pat turėtų būti leidžiama atlikti įprastus socialinio draudimo ir mokesčio atskaitymus²⁵. Leidimas taip pat būtinas socialinėms išmokoms į sąrašą įtrauktam asmeniui sumokėti.

²⁵ Pagal nukrypti leidžiančią nuostatą dėl pagrindinių išlaidų (žr. gairių 83 punkto 1 papunktį), gali būti leidžiama atlikti socialinio draudimo ir mokesčių atskaitymus.

Lėšų pervedimas tarp ES kredito bei finansų įstaigų ir trečiosios valstybės kredito bei finansų įstaigų, susijęs su tam tikrais privalomais ar ekstremaliosios situacijos mokesčiais

82. Kai reglamentais draudžiama pervesti lėšas tarp ES finansų bei kredito įstaigų ir trečiosios valstybės kredito ir finansų įstaigų, mokesčiai už tos trečiosios valstybės valdžios institucijų suteiktas paslaugas, susijusias su ES įregistruotam asmeniui nuosavybės teise priklausančių arba jo valdomų orlaivių skrydžiais virš tos trečiosios valstybės teritorijos arba avariniais tūpimais joje, turėtų būti mokami su sąlyga, kad i) mokėjimas nėra atliekamas tiesiogiai ar netiesiogiai į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui arba tokio asmens ar subjekto naudai ir ii) atliekant mokėjimą laikomasi taikytinuose teisės aktuose apibrėžtų pranešimo ar leidimo reikalavimų.
83. Kai reglamentais draudžiama pervesti lėšas tarp ES finansų bei kredito įstaigų ir trečiosios valstybės kredito ir finansų įstaigų, mokesčiai už paslaugas, susijusias su ES įregistruotam asmeniui nuosavybės teise priklausančių arba jo valdomų laivų avariniu įplaukimu į tos trečiosios valstybės uostą, turėtų būti mokami su sąlyga, kad i) mokėjimas nėra atliekamas tiesiogiai ar netiesiogiai į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui arba tokio asmens ar subjekto naudai ir ii) atliekant mokėjimą laikomasi taikytinuose teisės aktuose apibrėžtų pranešimo ar leidimo reikalavimų.

XII. Prašymų dėl nukrypti leidžiančių nuostatų nagrinėjimo gairės

84. Į sąrašą įtraukti asmenys ir subjektai gali prašyti suteikti jiems leidimą naudotis įšaldytais lėšomis ar ekonominiais ištekliais, pavyzdžiui, kreditoriaus reikalavimams patenkinti. Tačiau į sąrašą įtraukti asmenys ir subjektai negali nurodyti įšaldymo priemonių kaip pateisinamos priežasties nevykdyti įsipareigojimų, jeigu jie neprašė leidimo.

85. Lėšas, kurias perveda į sąrašą įtrauktas asmuo ar subjektas arba kurios pervedamos to asmens ar subjekto vardu iš ne ES bankų siekiant ES piliečiui ar subjektui sumokėti už paslaugą arba prekę, suteiktą (pristatytą) iki asmens ar subjekto, kuris prašo leisti pervesti lėšas, įtraukimo į sąrašą dienos, iš principo galima leisti pervesti su sąlyga, kad įvertinus konkretų atvejį nustatyta, jog: i) lėšas ketinama pervesti ES piliečiui / subjektui; ii) lėšos pervedamos siekiant sumokėti už paslaugą ar prekę, suteiktą (pristatytą) iki asmens / subjekto, kuris prašo leisti pervesti lėšas, įtraukimo į sąrašą dienos; iii) mokėjimas nėra atliekamas į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui arba jo naudai; iv) mokėjimu nesiekama apeiti ribojamųjų priemonių.
86. Suinteresuotosios šalys taip pat gali prašyti leidimų suteikti galimybę naudotis įšaldytomis lėšomis ar ekonominiais ištekliais pagal nacionalines procedūras. Į sąrašą įtrauktas asmuo turėtų būti kiek įmanoma informuojamas apie tokius prašymus. Leidimo procedūra nepanaikina poreikio atlikti įprastas procedūras siekiant nustatyti reikalavimų į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui pagrįstumą, o pats leidimas nesuteikia nuosavybės teisės. Svarstydamos tokius prašymus kompetentingos institucijos turėtų, *inter alia*, atsižvelgti į kreditoriaus ir į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto pateiktus įrodymus dėl to, ar egzistuoja teisinė prievolė (sutartinė ar nustatyta teisės aktu) suteikti lėšas ar ekonominius išteklius, ir apsvarstyti, ar esama priemonių apėjimo pavojaus (pvz., jei kreditoriaus ryšiai su į sąrašą įtrauktu asmeniu ar subjektu kelia įtarimų).
87. Asmuo ar subjektas, kuris nori suteikti į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui galimybę naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, privalo prašyti leidimo, išskyrus konkrečius atvejus, kai galimybės naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais suteikimui pagal taikytiną reglamentą yra numatyta išlyga. Svarstydamos tokius prašymus kompetentingos institucijos turėtų, *inter alia*, atsižvelgti į įrodymus, pateiktus prašymui pagrįsti, ir į tai, ar prašytojo ir į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto ryšiai nesukuria galimybės, kad jie abu galėtų veikti išvien siekdami apeiti²⁶ įšaldymo priemones.

²⁶ Taip pat žr. Teismo sprendimo byloje *Mohsen Afrasiabi ir kt.*, EU:C:2011:874, 60–62 ir 68 punktus. Su apėjimu vartojamų žodžių „sąmoningai ir apgalvotai“ išaiškinimas pateikiamas to paties sprendimo 68 punkte. Teismas nustatė, kad kumuliaciniai žinojimo ir valios aspektai egzistuoja tuomet, kai veiklos vykdytojas sąmoningai siekia apeiti priemones arba jas apeina, arba bent jau suvokia, kad jo dalyvavimas gali duoti tokį poveikį ir sutinka su tokia galimybe.

88. Svarstydamos prašymus suteikti leidimą naudotis įšaldytais lėšomis ar ekonominiais ištekliais ar suteikti galimybę naudotis įšaldytais lėšomis ar ekonominiais ištekliais, kompetentingos institucijos turėtų atlikti visus, jų nuomone, toms aplinkybėms reikalingus tolesnius tyrimus, įskaitant ir galimą konsultavimąsi su kitomis suinteresuotomis valstybėmis narėmis. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų apsvarstyti sąlygas ar apsaugos priemones, kad būtų išvengta lėšų ar ekonominių išteklių, kuriais leista naudotis, panaudojimo nukrypti leidžiančios nuostatos tikslo neatitinkančiais tikslais. Todėl, pavyzdžiui, pirmenybė teikiama ne mokėjimams grynaisiais pinigais, o tiesioginiams banko pervedimams.
89. Suteikiant leidimą prireikus turėtų būti svarstomos ir atitinkamos sąlygos ar apribojimai (pvz., dėl to, koku lėšų ar ekonominių išteklių kiekiu ar kokia jų perpardavimo vertės dalimi gali būti leista pasinaudoti kiekvieną mėnesį) atsižvelgiant į reglamentuose pateiktus kriterijus. Visi leidimai turėtų būti suteikiami raštu ir prieš naudojantis atitinkamomis lėšomis ar ekonominiais ištekliais ar suteikiant galimybę jais naudotis.
90. Reglamentais kompetentingoms institucijoms nustatoma prievolė pranešti prašymą pateikusiam asmeniui ir kitoms valstybėms narėms apie tai, ar prašymas buvo patenkintas²⁷. Taip keisdamosi informacija valstybės narės gali koordinuoti nukrypti leidžiančių nuostatų suteikimą tais atvejais, kai į sąrašą įtrauktas asmuo turi įšaldytų lėšų ar ekonominių išteklių daugiau nei vienoje valstybėje narėje.

Leidimai humanitariniais tikslais

91. Siekiant reaguoti į skubius ir kintančius poreikius vietoje, kompetentingos institucijos prašymus dėl leidimų humanitariniais tikslais turėtų nagrinėti prioriteto tvarka, kai tinkama, ir užtikrinti, kad prašytojai būtų informuoti apie procesą, kontaktinius punktus ir orientacinius leidimo procedūros terminus.

²⁷ Reglamentu (EB) Nr. 2580/2001 taip pat reikalaujama suteikti šią informaciją visiems kitiems asmenims, organams ar subjektams, kurie žinomi kaip tiesiogiai susiję. Tai galėtų būti geriausia praktika, net jeigu to ir nereikalaujama reglamentu.

Prašytojai savo prašymuose turėtų kompetentingoms institucijoms paaiškinti skubumą ir pagrindinį humanitarinį tikslą.

C. Prekių tiekimo draudimai

92. Kai reglamente yra numatyta leidimo suteikimo tvarka ir to yra reikalaujama pagal reglamentą, kompetentinga institucija turėtų informuoti kitas kompetentingas institucijas ir Komisiją apie atmestus prašymus suteikti leidimą. Kai kuriuose reglamentuose prievolė pranešti apie atmestus prašymus suteikti leidimą nėra aiškiai numatyta, tačiau kompetentingos institucijos vis tiek turėtų stengtis pranešti apie atmestus prašymus, kad būtų kuo labiau sumažinta konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje rizika.

D. Koordinavimas ir bendradarbiavimas

93. Valstybės narės turėtų tinkamu būdu užtikrinti visų atitinkamų vyriausybinių agentūrų, organų ir tarnybų, kompetentingų ribojamųjų priemonių srityje, pavyzdžiui, ministerijų, finansinės žvalgybos padalinių, finansinės priežiūros institucijų, žvalgybos ir saugumo tarnybų, teisminių institucijų, prokuratūros ir kitų atitinkamų teisėsaugos organų, veiksmingo nacionalinio koordinavimo ir komunikacijos mechanizmus.
94. Koordinavimas turėtų padėti operatyviai teikti žvalgybos informaciją, o kitiems susijusiems dalyviams – vykdyti tolesnę veiklą, susijusią su ta informacija. Be to, tyrimai turėtų būti sutelkti, jei įmanoma, į nustatytos didelės rizikos situacijas. Toks žvalgybos informacija ir rizika grindžiamas požiūris galėtų padidinti veiksmingumą.

95. Valstybės narės taip pat turėtų atitinkamai keisti informaciją, *inter alia*, su kitomis valstybėmis narėmis, Komisija, EIVT, Europolu, Eurojustu, Finansinių veiksmų darbo grupe, JT Saugumo Tarybos įsteigtais sankcijų komitetais (įskaitant komitetą, įsteigtą pagal Rezoliuciją 1267 (1999) dėl „Al-Qaida“) ir JTST kovos su terorizmu komitetu.²⁸
96. Koordinavimo ir keitimosi informacija procedūros turėtų būti nustatytos taip, jog būtų užtikrinta, kad informacija, kuria galėtų būti grindžiamas pasiūlymas įtraukti į sąrašą ar iš jo išbraukti, būtų perduodama be nereikalingo delsimo. Tokios procedūros turėtų būti nustatytos nacionaliniu lygmeniu valstybėse narėse, taip pat tarp valstybių narių ir, kai tikslinga, tarp ES, trečiųjų valstybių, JT ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų.

Finansinių sąskaitų analizė

97. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad atitinkamos agentūros ar tarnybos analizuotų finansinius sandorius, susijusius su į sąrašą įtrauktų asmenų ar subjektų sąskaitomis. Apie šių analizių rezultatus turėtų būti pranešta, kiek tai teisiškai įmanoma, kitoms valstybėms, tarptautinėms organizacijoms ir atitinkamiems ES organams, pavyzdžiui, Europolui, kovojantiems su terorizmo finansavimu. Šiuo tikslu valstybėse narėse turėtų būti įdiegtos procedūros. Kai kuriuose reglamentuose aiškiai numatyta, kad kompetentingos institucijos, gavusios finansų įstaigų pranešimą, turi atlikti įtartinų sandorių analizę.²⁹

²⁸ Taip pat žr. gairių I priedo 17 punktą (neformalus diskusijų įgyvendinimo klausimais forumas).

²⁹ Žr. 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas reglamentas (ES) Nr. 961/2010, 30 straipsnio 6 dalies d punktą.

98. Valstybės narės turėtų plėtoti struktūrinį dialogą ir bendradarbiavimą įšaldymo priemonių įgyvendinimo klausimais su jų jurisdikcijai priklausančiomis atitinkamomis privačiomis organizacijomis, pavyzdžiui, su kredito ir finansų įstaigomis, kad būtų užtikrintas veiksmingas įgyvendinimas ir ribojamųjų priemonių kaip įrankio optimalumas, ir siekti kiek įmanoma sumažinti šioms organizacijoms tenkančią administracinę naštą.
99. Komisija ir atitinkamai EIVT ir Taryba taip pat ves dialogą ES lygmeniu su atitinkamomis finansų organizacijomis įgyvendinimo ir teisėkūros klausimais. Terorizmo finansavimo atvejais valstybės narės taip pat dės pastangas, kad finansų sektoriui būtų (laiku) suteikti atitinkami duomenys ir grįžtamoji informacija, jei įmanoma, ir žvalgybinio pobūdžio, taip pat suteikta naujausia informacija apie terorizmo finansavimo modelius.
100. Valstybės narės galėtų apsvarstyti, kokiais kanalais teikti nurodymus ir konsultacijas finansų reguliavimo institucijoms, taip pat kredito ir finansų įstaigoms.

Informacijos apie įšaldymo priemones sklaida kitiems asmenims

101. Valstybės narės turėtų pranešti ne finansų sektoriuje veikiančių ekonominės veiklos vykdytojų organizacijoms ir visuomenei apie finansinių ribojamųjų priemonių egzistavimą, visų pirma atsižvelgiant į draudimą suteikti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, ir išaiškinti šių priemonių taikymo sąlygas.

Taikymo priemonės

102. Komisija turėtų toliau užtikrinti visuomenei (visų pirma kredito ir finansų įstaigoms) prieigą prie „elektroninio suvestinio asmenų ir subjektų, kuriems taikomos finansinės sankcijos, sąrašo (e-CTFSL)“, kurį sudarė Komisija ir Europos kredito sektorius.

103. Komisija turėtų užtikrinti, kad sąrašas būtų nuolat atnaujinamas.
104. Valstybės narės turėtų tinkamu būdu užtikrinti visuomenei (visų pirma kredito ir finansų įstaigoms bei kitiems susijusiems ekonominės veiklos vykdytojams) prieigą prie aktualios informacijos, susijusios su nacionalinėmis priemonėmis, įskaitant sprendimus dėl įtraukimo į sąrašą ir teismo nutartis, pavyzdžiui, susijusius su vadinamaisiais vidaus teroristais.
105. Komisija užtikrina galimybę visuomenei naudotis tam tikromis papildomomis priemonėmis, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas suprasti informaciją ir ją keistis.

ES sankcijų žemėlapis

106. Interaktyvus ES sankcijų žemėlapis suteikia galimybę visuomenei tiesiogiai patikrinti visas galiojančias ES ribojamąsias priemones ir atitinkamus ES reglamentus. Jame taip pat pateikiami, pasitelkiant filtrų sistemą, asmenų ir subjektų, kuriems taikomos įšaldymo priemonės ir (arba) atvykimo apribojimai (draudimas keliauti), sąrašai. Be to, šia priemone taip pat suteikiama galimybė susipažinti su Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos priimtomis rezoliucijomis ir sprendimais bei reglamentais, kuriais tos rezoliucijos perkeliamos į ES teisę. ES sankcijų žemėlapyje taip pat pateikiamas valstybių narių nacionalinių kompetentingų institucijų, atsakingų už ES sankcijų įgyvendinimą, sąrašas.
107. Tai, kad šia priemone nesudėtinga naudotis, daro ją veiksmingu informacijos šaltiniu.
108. Ji pasiekama per šį saitą: <https://sanctionsmap.eu>.
109. Be to, ES sankcijų žemėlapyje visuomenė gali prenumeruoti pranešimus el. paštu, kuriuos gautų, kai tik būtų paskelbiamas naujas suvestinis kelionių draudimų sąrašas ir (arba) naujas suvestinis finansinių sankcijų sąrašas.

Pranešimų apie ES sankcijų pažeidimus priemonė

110. Apie sankcijų pažeidimus galima pranešti dviem būdais: 1) nusiunčiant el. laišką adresu sanctions@ec.europa.eu arba 2) nusiunčiant žinutę pasinaudojus Pranešimų apie ES sankcijų pažeidimus priemone.
111. Šia priemone didinamas ES sankcijų veiksmingumas, nes sudaromos sąlygos saugiai ir anonimiškai pranešti Komisijai apie galimus sankcijų pažeidimus. Pateikta informacija gali būti susijusi su konkrečiais pavyzdžiais, faktais ir aplinkybėmis, susijusiais su atitinkamais asmenimis, subjektais ir trečiosiomis valstybėmis. Ji taip pat gali būti susijusi su įtarimais arba bandymais apeiti ES sankcijas.
112. Prieiga prie priemonės pateikiama šiuo URL adresu: <https://EUsanctions.integrityline.com>.
113. Komisija įsteigė kontaktinį centrą ES lygmeniu, atsakingą už humanitarinę pagalbą aplinkoje, kurioje taikomos sankcijos. Nors ši priemonė sukurta atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją, ji toliau taikoma siekiant skleisti ir reikiamu mastu palengvinti ekonominės veiklos vykdytojų bei humanitarinės pagalbos teikėjų darbą vietoje.

Vertinimas

114. Svarbu įvertinti ES ribojamųjų priemonių veiksmingumą; vertinant turėtų būti atsižvelgta į grįžtamąjį ryšį iš, pavyzdžiui, valstybių narių, Komisijos, EIVT, ES misijų vadovų, muitinių, privačiojo sektoriaus, JT ir kitų atitinkamų institucijų.

115. Valstybės narės turėtų stengtis įdiegti atitinkamas nacionalines procedūras, skirtas įvertinti visų pirma nacionalinių veiksmų ribojamųjų priemonių taikymo srityje veiksmingumą, atsižvelgiant, *inter alia*, į dialogo su privačiuoju sektoriumi rezultatus.³⁰
116. Tokių vertinimų rezultatais, kai aktualu, turėtų būti keičiamasi RELEX darbo grupėje (sankcijos).

E. Horizontalieji sankcijų režimai

117. Neseniai Europos Sąjunga priėmė vadinamuosius horizontaliuosius sankcijų režimus, turinčius teminę taikymo sritį. Šie režimai nėra geografiškai apibrėžti ir suteikia galimybę nustatyti ribojamąsias priemones asmenims ir subjektams, vykdančioms veiklą, kuri atitinka konkrečius įtraukimo į sąrašą kriterijus, neatsižvelgiant į tai, kur ji vykdoma. Jie apima cheminio ginklo, kibernetinių išpuolių, terorizmo ir žmogaus teisių sritis.

Cheminis ginklas

118. Šis režimas buvo nustatytas 2018 m. Jo tikslas – remti veiksmingą Cheminio ginklo uždraudimo konvencijos įgyvendinimą ir visuotinį taikymą, imantis konkrečių priemonių prieš asmenis, atsakingus už cheminio ginklo platinimą ar naudojimą kaip tik tuo metu, kai daugėja cheminių išpuolių.
119. Ribojamąsias priemones sudaro turto įšaldymas, draudimas leisti naudotis lėšomis bei ekonominiais ištekliais ir draudimas atvykti į ES asmenims ir (arba) subjektams, tiesiogiai atsakingiems už cheminio ginklo kūrimą ir naudojimą, taip pat tiems, kas teikia finansinę, techninę ar materialinę paramą tokiems asmenims ir subjektams, taip pat tiems, kas jiems padeda, juos skatina arba yra su jais susiję.

³⁰ Pagal Tarptautinių kovos su pinigų plovimu, terorizmo ir ginklų platinimo finansavimu standartų 6 ir 7 rekomendacijas.

120. Šis režimas buvo nustatytas 2019 m. ir pagal jį galima į sąrašą įtraukti asmenis ir subjektus, kurie atsakingi už ES arba jos valstybėms narėms grėsmę keliančius kibernetinius išpuolius arba yra su jais susiję.

Nustačius šį režimą ES įgijo dar vieną priemonę savo atsparumui ir gebėjimui apsaugoti ES, jos valstybių narių ir jų piliečių integralumą bei saugumą nuo kibernetinių grėsmių ir kibernetinės kenkimo veiklos stiprinti. Ribojamąsias priemones sudaro turto įšaldymas, draudimas leisti naudotis lėšomis bei ekonominiais ištekliais ir draudimas atvykti į ES asmenims ir (arba) subjektams, atsakingiems už kibernetinius išpuolius arba bandymus įvykdyti kibernetinius išpuolius, taip pat tiems, kas dalyvauja vykdant šiuos išpuolius arba teikia jiems finansinę, techninę ar materialinę paramą, ir tiems, kas padeda juos vykdyti, juos skatina, palengvina ar yra su jais susiję.

Terorizmas

121. Taryba ribojamųjų priemonių kovos su terorizmu srityje gali imtis pagal du režimus.
122. Taikant 2016 m. priimtą su terorizmu susijusį režimą ES gali imtis autonominių ribojamųjų priemonių su ISIL/„Da’esh“ arba „Al-Qaida“ susijusiems asmenims ir subjektams. Prieš tai ribojamosios priemonės galėjo būti taikomos tik tiems, kas įtraukti į JT Saugumo Tarybos sąrašą.

Siekdama įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1373(2001), 2001 m. gruodžio mėn. Europos Sąjunga sudarė su teroro aktais susijusių asmenų, grupių ir organizacijų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą, išdėstytą Bendrojoje pozicijoje 2001/931/BUSP (toliau – BP 931). BP 931 išdėstyti įtraukimo į sąrašą kriterijai ir nustatyti veiksmai, kurie tais tikslais laikomi teroro aktais. Pirminis įtraukimas į sąrašą turi būti grindžiamas valstybės narės arba trečiosios valstybės kompetentingos institucijos sprendimu dėl atitinkamų asmenų, grupių ar subjektų.

123. Šis režimas buvo priimtas 2020 m. ir pagal jį į sąrašą galima įtraukti asmenis, subjektus ir įstaigas, įskaitant valstybinius ir nevalstybinius subjektus, atsakingus už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus.

Jis apima, *inter alia*, genocidą, nusikaltimus žmoniškumui, kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminamą elgesį arba baudimą, vergiją, neteismines, sumarines ar savavališkas egzekucijas ir žudymus, priverstinį asmenų dingimą, savavališkus sulaikymus ir areštus bei kitus šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus. Taikant jį tampa įmanoma plačiai aprėpti tokių pažeidimų vykdytojus, nesvarbu, ar jie būtų asmenys ar subjektai, valstybiniai ar nevalstybiniai subjektai.

Ribojamąsias priemones sudaro turto įšaldymas, draudimas leisti naudotis lėšomis bei ekonominiais ištekliais ir draudimas atvykti į ES.

124. Šių režimų veikimo aspektai panašūs į vadinamuosius geografinius režimus, o įvairūs įtraukimo į sąrašą, identifikavimo ir atitikties užtikrinimo etapai išlieka tie patys. Ekonominės ir humanitarinės veiklos vykdytojai ir toliau gali naudotis Komisijos priemonėmis (V skyrius), kad būtų užtikrinta, jog visi taikytų vienodą aiškinimą.